

Konspekt do lekcji historii

Temat: Jagiełło pogański książę, Władysław chrześcijański król

Czas trwania lekcji: 45 min

Po lekcji uczeń powinien:

- określa czas panowania Jagiełły na Litwie i w Polsce,
- charakteryzuje postać Władysława Jagiełły,
- przedstawia okoliczności wstąpienia na tron Polski Jagiełły,
- zna daty chrztu Jagiełły, koronacji Jagiełły na króla Polski,
- lokalizuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie i Królestwo Polskie, Zakon Krzyżacki, Zakon Inflancki,
- zna najważniejsze osiągnięcia Jagiełły z czasów jego panowania

Metody:

- metoda aktywizująca – uczniowie wymieniają korzyści płynące z przyjęcia chrztu przez Jagiełłę. Dzieli się na Litwinów i Polaków i wypisują korzyści i z punktu widzenia obu tych nacji,
- praca z treściami nauczania
- elementy wykładu,
- praca z mapą i ikonografią,
- praca z tekstem źródłowym.
- sprawdzian

Formy pracy:

- indywidualna, grupowa, zbiorowa.

Treści nauczania:

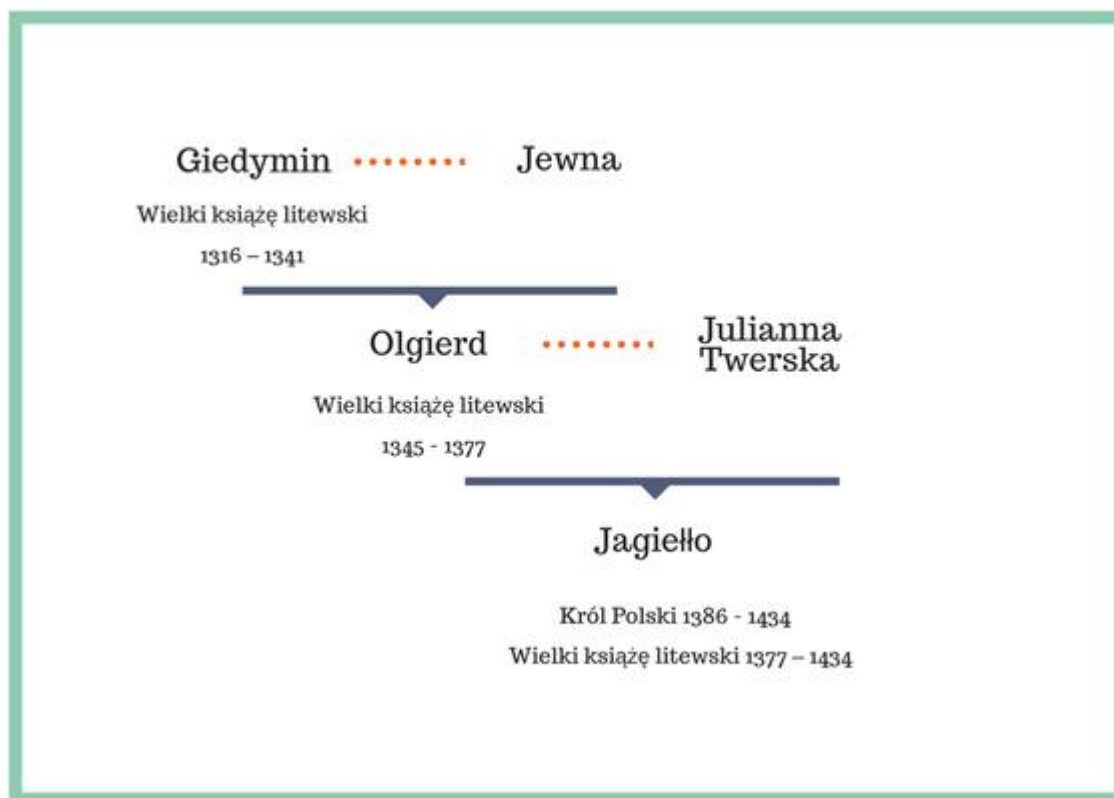
- tekst źródłowy,
- tablica genealogiczna,

- tekst *Pogańska Litwa*, Książę Jagiełło, Król Władysław,
- film *Władysław Jagiełło jakiego nie znacie* <https://youtu.be/1B0fR3qkGKU>

1. Mapa

Źródło: [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/bb/Polska_1386 - 1434.png/800px-Polska_1386 - 1434.png](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/bb/Polska_1386_-_1434.png/800px-Polska_1386_-_1434.png)

1. Pogańska Litwa

Do 1386 roku Litwa była krajem pogańskim, mimo że duża część ludności Wielkiego Księstwa była wyznania chrześcijańskiego obrządku wschodniego. W średniowiecznych monarchiach patrymonialnych panowała jednak zasada iż za chrześcijańskie państwo uznawano te na którego czele stał ochrzczony władca. Jagiełło był synem Olgierda i Julianny Twerskiej. Próby chrystianizacji Litwy podjął już 1253 roku Mendog twórca państwa litewskiego. Związane to było z staraniami tego władcy o koronę królewską. W staraniach tych uzyskał on poparcie Zakonu i papieża. Wtedy jednak ochrzczony został sam Mendog i jego najbliższe otoczenie. Pod koniec życia władca ten powrócił do starych wierzeń. W Polsce panowała opinia o Litwie że jest ostatnim krajem pogańskim w Europie.

Jagiełło wstąpił na tron wielkoksiążęcy w 1377 roku po śmierci swojego ojca Olgierda. Trzeba zaznaczyć że ziemie litewskie stanowiły tylko 10 % wielkiego księstwa. Pozostała część była zamieszkiwana przez prawosławnych Rusinów.

Ciekawym jest fakt, że po narodzinach Jagiełły jego matka ochrzciła go w cerkwi prawosławnej. Litwini niechętnie jednak patrzyli na przyjęcie chrztu z w cerkwi prawosławnej, bojąc się zapewne całkowitej utraty odrębności kulturowej grożącej im z tej strony.

Więcej problemów niż korzyści mogło przynieść przyjęcie chrztu za pośrednictwem Krzyżackim, którzy z misji chrystianizacyjnej wśród pogan uczynili narzędzie w zdobywaniu

nowych terytoriów. Tak więc wizja przyjęcia chrztu za pośrednictwem Polaków była najkorzystniejsza.

2. Księżę Jagiełło

Trudne położenie międzynarodowe Litwy dobrze rozumiał Jagiełło wielki książę litewski w latach 1377 – 1434. Zgodził się na wielki ustępstwa na rzecz strony polskiej podczas rozmów w Krewie. Znosił też upokorzenia z strony młodocianej Jadwigi gdy ta przysłała wysłannika by ten dokładnie przyjrzał jego urodzie. Jagiełło jak głosi legenda wpuścił wysłannika przyszłej nawet do łaźni.

Zapisy w akcie unii Krewskiej zobowiązywały Jagiełłę do przyjęcia chrztu. Tym samym realizacja postanowień unii w Krewie wciągnęła Litwie w krąg kultury zachodnio chrześcijańskiej. Książę przyjął chrzest 1386 roku w tym samym roku poślubił królową Jadwigę, podjął też działania których celem miała być chrystianizacja całej Litwy. Okoliczności chrystianizacji Litwy można porównać z przyjęcia chrztu przez Mieszka w 966 roku. Mieszko wówczas poślubił księżniczkę czeską Dobrawę i za jej pośrednictwem i przyjął chrzest a Polska została uznana za państwo chrześcijańskie.

W 1386 roku Jagiełło przyjął chrzest przyjmując imię Władysław. Pierwotnie na ojca chrzestnego wybrano wielkiego mistrza krzyżackiego. Jednak krzyżakom nie była na rękę chrystianizacja Litwy ponieważ podważało to sens istnienia państwa zakonnego. Ostatecznie ojcem chrzestnym został książę opolski z dynastii Piastów Władysław Opolski, po którym Jagiełło otrzymał imię.

W 1388 roku w Wilnie utworzone zostało biskupstwo które weszło w skład metropolii gnieźnieńskiej. Pierwszym biskupem wileńskim został Andrzej Jastrzębiec który przy poparciu króla podjął się misji chrystianizacji całego kraju. Na zjeździe bojarów litewskich w 1387 król Władysław Jagiełło nakazał Litwinom wszystkich stanów do przyjęcia chrztu.

Chrzest Litwy autor Jan Matejko

Źródło:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/bc/Baptism_of_Lithuania.PNG/1280px-Baptism_of_Lithuania.PNG

Tekst źródłowy

Przez wiele dni król polski Władysław z pomocą chrześcijańskich książąt pracowali nad rycerzami i ludem, aby porzuciwszy fałszywych bogów, zgodzili się uznać i przyjąć wiarę jednego, prawdziwego Boga i chrześcijańską religię.

Kiedy barbarzyńcy sprzeciwiali się temu, król Władysław kazał zgasić uznawany przez nich za wieczny ogień w mieście Wilnie, a świątynię i ołtarz, na którym składano ofiary, zburzyć. Ponadto polecił gaje, które uważano za święte, powycinać. Po rozbiciu zaś i zniszczeniu bożków, kredo naocznie przekonali się o fałszywości swoich bóstw, cały naród litewski z gotowością i oddaniem zgodzili się chętnie przyjąć wiarę chrześcijańską i wyrzec się dawnego błędu.

Jan Długosz Roczniki, czyli kroniki Sławnego Królestwa Polskiego, XV wiek

3. Król Władysław II

Władysław Jagiełło, autor Marcello Bacciarelli

Źródło:

https://vignette3.wikia.nocookie.net/historiopedia/images/f/fb/Jagie%C5%82%C5%82o_2.jpg/revision/latest/scale-to-width-down/180?cb=20140219153056&path-prefix=pl

Największym problemem z jakim musiał zmierzyć król Władysław był problem sąsiedztwa krzyżackiego. Połączone unią personalną Polska i Litwa były w stanie przeciwstawić się

agresywnemu i zaborczemu sąsiadowi. W 1409 roku Litwini zainspirowali powstanie antykrzyżackie na Litwie. Na tym tle rozpoczęła się wojna w której po stronie Litwy rządzonej przez stryjecznego brata Jagiełły Witolda stanęła Polska. Do rozstrzygającej bitwy w tej wojnie doszło na polach Grunwaldu. Dowodzona przez Jagiełłę połączona armia polsko-litewska odniosła zdecydowane zwycięstwo nad Krzyżakami.

Władysław Jagiełło i Witold modlący się przed bitwą, autor Jan Matejko

Źródło: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2b/Jagiello_z_Witoldem.jpg

Bitwa pod Grunwaldem, autor Jan Matejko

Źródło:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/38/Jan_Matejko%2C_Bitwa_pod_Grunwaldem.jpg/660px-Jan_Matejko%2C_Bitwa_pod_Grunwaldem.jpg

Zwycięstwo w tej bitwie nie została w pełni wykorzystane. Jednak pokojami w Toruniu z 1411 roku i Melnie 1422 zostały uregulowane stosunki z Krzyżakami. Litwa odzyskała Żmudź i dostęp do morza tym samym stanęła na drodze do połączenia zakonu krzyżackiego z zakonem inflanckim. Wielka wojna z lat 1409 – 1411 płożyła kres potędze krzyżackiej i zahamowała rozwój terytorialny tego państwa.

Jagiello zmarł 1434 roku pochowany został na Wawelu w Krakowie. Zapewniając sukcesje swojemu najstarszemu synowi Władysławowi III.

Nagrobek Władysława II Jagiełły na Wawelu XV wiek

Źródło: <http://historia.org.pl/wp-content/uploads/2011/12/Wawel-Jagie%C5%82%C5%82o.jpg>

Sprawdzian

1. W którym roku książę litewski Mendog podjął próbę chrystianizacji Litwy
  - a) 1253, b) 1386, c) 1254
2. W którym roku odbył się chrzest Jagiełły
  - a) 1385,
  - b) 1385,
  - c) 1386.
3. Dlaczego wilki mistrz krzyżacki nie został ojcem chrzestnym Jagiełły.
  - a) Nie chciał tego sam Jagiełło,
  - b) Nie zgodziła się na to strona polska,
  - c) Odmówił tego sam Mistrz bojąc się o utratę argumenty w podboju Litwy jako kraju pogańskiego.

4. W skład jakiej archidiecezji kościelnej weszło utworzone w 1388 roku biskupstwo wileńskie.

- a) na jej czele stał biskup misyjny
- b) w skład archidiecezji gnieźnieńskiej
- c) w skład archidiecezji warmińskiej.

5. Gdzie doszło do decydującej bitwy podczas wojny polski i Litwy z Krzyżakami 15 lipca 1410 roku

- a) pod Grunwaldem
- b) pod Malborkiem
- c) pod Wilnem

Autor konspektu:

Tomasz Staniszewski, Liceum Ogólnokształcące Niepubliczne Kolegium św. Stanisława Kostki w Warszawie.

Konspekt lekcji został opracowany podczas realizacji projektu „**Różne kultury – jedna tożsamość**”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z programu ERASMUS+.

Partnerzy projektu: Fundacja „Dla Polonii”, Macierz Szkolna na Litwie i Ogólnokrajowa Szkoła Polska na Węgrzech. Informacje o projekcie i konspekty lekcji na portalu <http://e-akademia.net/>

Materiały udostępniane na licencji

RÓŻNE KULTURY – JEDNA TOŻSAMOŚĆ

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Erasmus+

